No. 1946 Zaterdag 30 April 1921. 38ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

✠

Dr. P. J. H. Cuypers.

III.

Een treffend artikel schreef *de Gelderlander* ter eere van dezen, beroemden doode:

„In den haastigen jacht van het leven van elken dag blijven wij een oogenblik poozen en nadenken, nu deze Roomsche kunstenaar grafwaarts is gedragen; de laatste van den trits, waaraan de Nederlandsche architektuur en in 't bijzonder de Roomsche architektuur zoowel dankt: Thijm, de Stuers en Cuypers.

Nog zoo kort geleden — in Augustus van het vorig jaar — mocht Cuypers het beleven, hoe bij het eeuwfeest van zijn ouden strijdmakker Thijd, geheel Roomsch Nederland den emancipator eerde, waarbij toch ook wel een deel dezer hulde als vanzelf gebracht werd aan den grijzen bouwmeester, die samen met Thijm zoo'n prachtig aandeel had in het wekken van het besef, dat een zelfstandige, Roomsche kultuur noodzakelijk was en een eereschuld aan ons verleden. Hem was het vergund bij dat eeuwfeest den man te huldigen, wiens medewerker en medestrijder hij zich gedurende een reeks van veertig jaar fier was te noemen, gelijk hij zelve getuigt.

Thans heeft ook dit rijke en lange leven een einde genomen, — een leven, dat voor zoo'n groot deel gewijd werd aan den luister der schoonste gebouwen, die menschenhanden kunnen maken: de kerken. Deze immers brengen — gelijk BARRÈS zeide in zijn rede van 1911 in de *Chambre des Députés*, toen hij opkwam voor de kerken van zijn land — brengen tot uiting „la physionomie architecturale, la figure physique et morale" van het land, waartoe zij behooren.

Cuypers was immers de kerkenbouwer bij uitnemendheid. „En vóór de poorten der kerk, zegt BARRÈS — die immers ook voor 't herstel eener toen langvergeten traditie gearbeid heeft, — laat ieder de lasten des levens, welke hem neerdrukken, achter. Niets wat ijdel en niets wat laag is mag hem daar naderen en zoolang hij onder haar gewelven vertoeft verheugt hij zich in de schoonste genietingen van het hooger mensch zijn.

De smart der moeders in rouw wordt daar uitgewischt en verkeert in hoop."

Als kunstenaar heeft Cuypers daarom een hooge taak mogen vervullen, om welke hij geëerd blijft, zoolang de waarachtige beschaving van een volk het best wordt afgemeten naar het aantal kerken.

Hij zelve is diep doordrongen geweest van de verhevenheid van het kerkgebouw. En wel onweersprekelijk en het meest volkomen uitte zich dat in zijn overtuigden strijd voor het herstel eener toen langvergeten traditie: de Heilige Linie.

Cuypers ontwikkeling valt samen met de machtige strooming der Romantiek, waaraan hij zich met Thijm verwant gevoelde en die beiden als vanzelf terugvoerden naar de Middeleeuwen, waar Thijm put voor zijn kunst en Cuypers de Gothiek vond,— Gothiek, waarin de omhoogstrevende menschengeest — los van de aarde naar het bovenaardsche — het schoonst tot uiting komt en daarom ook de meest volmaakte uitdrukking is van de symboliek van het kerkgebouw. Dit voelde Cuypers en zoo werd hij de schepper eener nieuwe gothiek, de herbelever van een historischen stijl en brak hij radikaal met het gepeuter, dat bij zijn optreden in de architektuur hoogtij vierde.

Wanneer Kropholler in 1911 in de *Beiaard* zijn artikelen over bouwkunst gaat schrijven, begint hij met Cuypers te eeren, die 't eerst weer den ouden regel voor alle architektuur ontdekte: aan het geheel en ieder onderdeel een vorm te geven, die een kennelijk uitvloeisel is van het doel, waarmee gebouwd wordt en die den aard van de toegepaste bouwstof doet spreken. Cuypers heeft het eerst in een tijd van verval aan dit allesbeheerschend beginsel recht gedaan, dat later, door BERLAGE overgenomen, in den meest strengen zin werd doorgevoerd.

Zoo mogen wij Cuypers beschouwen als den hernieuwer der Nederlandsche architektuur, brekend met den valschen sleur, welken hij bij zijn optreden vond, maar door zijn teruggrijpen in vroeger eeuwen en voortbouwend op de beginselen der Gothiek een traditie herstellend en daarom .... wellicht van blijvender waarde dan de na hem komenden, die alle banden met het verleden braken.

Met de hoogste onderscheidingen beloond, heeft Cuypers in 1849 zijn studies aan de Antwerpsche Akademie voltooid. Kort daarna werd hem de restauratie opgedragen van de Munsterkerk zijner vaderstad Roermond. Van dien tijd af dagteekenen de vele kerken door hem gebouwd of gerestaureerd hier en in 't buitenland.

In 1875 kwam de groote officieele erkenning van Regeeringszijde: met een tweetal anderen mocht hij plannen ontwerpen voor een rijksmuseum en het zijne werd aanvaard. Dit en het Centraalstation te Amsterdam zijn de beide specimen van zijn scheppingskracht op het gebied der profane architektuur.

En toen hij dan ten slotte na veel strijd had gezegevierd — le procédé de la gloire — werd hem die glorie ruimschoots toebedeeld. Gretig erkende ook het buitenland zijn verdiensten: Amerika, Frankrijk, Duitschland, Oostenrijk en België benoemden hem tot lid van genootschappen of gaven hem opdrachten, terwijl de jongeren in 1917 bij zijn 90sten verjaardag den Meester, door wiens beginselen ook zij geïnspireerd waren, hun hulde brachten.

Mogen zij Cuypers traditie zoo glorieus voortzetten en ook nimmer vergeten zijn strijd tegen het vandalisme, waarmee zoo menig historisch gebouw — ook nu nog — behandeld wordt.

Dit en de monumenten, welke de meester zich stichtte in zijn kerken, zullen zijn aandenken zonder ons bewaren.

***

Voor ons ligt het doodsbericht van Dr. Petrus Josephus Hubertus Cuypers, in leven architekt der rijksmuseumgebouwen, grootofficier in de huisorde vau Oranje, Kommandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw, Ridder Grootkruis in de orde van Oranje-Nassau, Ridder in verscheidene andere orden .... Heusch, zoo staat er in het doodsbericht: ridder van verscheidene andere orden, te veel om op te noemen. De familie heeft blijkbaar in den geest van den grooten doode meenen te handelen, door soberheid te betrachten bij bet uitstallen zijner eereteekens. Die drie groote nederlandsche orden behoorden genoemd, maar dan was het ook genoeg. Ongeveer alle vorsten van Europa hebben den grooten bouwmeester door eenig eerbewijs gehuldigd, — het behoeft niet bizonderlijk vermeld. Deze doode behoeft niet opgetuigd, hij is groot genoeg uit zich zelven. Fn al dat eeremetaal raakt slechts het uiterlijke, zegt niets van het innerlijke leven van dezen mensch.

Wie was hij en wat deed hij?

Wij slaan zijn levensbericht op en lezen, dat hij een groot bouwmeester is geweest, een kunstenaar, die zijn eerste werk bouwde in 1853, het jaar, dat de bisschoppelijke hiërarchie in Nederland werd hersteld en de emancipatie der katholieken begon; een man, door God gezonden te rechter tijd, want het sinds eeuwen onderdrukte

Bij het Eeuwfeest

van

ADMIRAAL LOUIS BRION.

1821 — 27 September — 1921.

II.

Men kan de vraag stellen, hoe of Brion er toe kwam zich in den Venezolaanschen opstand te mengen.

Wij hebben reeds gezien dat Pierre Brion, het lid van den Raad van Curaçao bij zijn dood in 1799 een aanzienlijk vermogen naliet. Doch die erfenis moest onder 5 kinderen verdeeld worden. Maar het is zoo goed als zeker, dat Louis zijn aandeel in de erfenis door den koophandel en vooral als scheepskapitein na 1807 aanmerkelijk vermeerderd heeft.

Na al de wisselvalligheden, waarvan Curaçao sedert ± 1782 het tooneel was geweest, kwam het ten slotte na de inneming door de Engelschen op Nieuwjaarsdag 1807 vrijwel tot rust en konden de kooplieden onder de bescherming der Engelsche vlag weer vrij uit hun schepen zenden naar alle streken waar wat te verdienen viel.

Nu bood de zoogenaamde Spaansche kust, (d. w. z. het tegenwoordige Venezuela en Colombia), die toen althans in naam onder Spaansche heerschappij stond, daartoe volop de gelegenheid.

Wettelijk had Spanje van oudshèr de handel op deze kust wel geheel aan zich alléén voorbehouden, doch de toepassing was geheel anders.

Feitelijk, ook vroeger niet, is het Spanje ooit gelukt, deze uitsluitingsmaatregel in alle strengheid te handhaven.

En Curaçao had daaraan vooral zijn voornaamsten rijkdom te danken.

Voornamelijk toen na vele kleine opstandjes en schermutselingen den 19 April 1810 het Congres van Caracas den opstand tegen Spanje officieel proclameerde, stond de vrije handel met de opstandelingen voor alle schepen langs de geheele kust open, mits men slechts zorg droeg buiten het bereik der Spaansche kogels te blijven.

Voor iemand als Brion, belust op avonturen, die èn als scheepskapitein en reeder èn als soldaat reeds de eerste sporen verdiend had, was die sluikhandel bijzonder aanlokkelijk.

Daar kwam nog bij, dat de revolutionaire partij door het Engelsch Bestuur onzer kolonie openlijk begunstigd werd. Immers daar Engeland nog steeds met Napoleon in oorlog was, die ook Spanje aan zijn macht onderworpen had, was het in het belang der Britten Spanje ook in zijn Koloniën zooveel mogelijk afbreuk te doen.

Hierdoor is het ook verklaarbaar waarom zooveel Engelsche officieren, ook van het Curaçaosche garnizoen, aan den Venezolaanschen vrijheidsoorlog deelnamen.

Ook konden de opstandelingen voor geregelde toevoer van geweren en ammunitie slechts rekenen op de hulp van schepen, die in Engelsche havens of op Curaçao en Trinidad waren uitgeklaard.

Uit dit alles mogen we gerust de conclusie trekken, dat ook Brion in dien handel is betrokken geweest en daarbij behoorlijke winsten behaald heeft.

***

Wij hebben nergens kunnen ontdekken dat LOUIS BRION vóór 1916 persoonlijk met BOLIVAR bevriend was of door hem tot zijn partij was overgehaald, nog minder dat Brion vóór dien tijd direct aan dien opstand heeft deelgenomen.

Wel vertoefde Bolivar in de maand September 1912 op Curaçao. Dat gebeurde na zijn vlucht uit Venezuela, waar hij Puerto-Cabello aan de Spanjaarden had moeten overleveren, toen ook Caracas en La Guayra en zelfs de generalisimus Miranda den vijand in handen waren gevallen en hij het aan een list van zijn vriend den Spaanjaard FRANCISCO ITURBE te danken had, dat hij met een paspoort het land had kunnen verlaten. Doch zooals LALLEMENT en BLANCO FOMBONA uitdrukkelijk verklaren, en waarmede alle Venezolaansche schrijvers overeenstemmen, was Bolivar in die dagen nog een man van weinig politieke beteekenis. Bovendien blijkt het uit de brieven, die hij van uit Curaçao schreef, dat hij geldgebrek had en aan Iturbe om hulp en onderstand verzocht. Was Bolivar dus reeds in die dagen met Brion in aanraking gekomen of bevriend geweest, dan zou BRION hem zeer gemakkelijk en ruimschoots uit die geldverlegenheid hebben gered.

Evenmin tijdens de tweede periode van den Venezelaanschen opstand vinden wij ergens sporen van verstandhouding of vriendschap tusschen deze beide mannen.

Na zijn vertrek uit Curaçao was SIMON BOLIVAR in Maart 1813 van uit Colombia met een legertje van 400 man de Andes overgetrokken, veroverde de provincies Tachira en Merida en trok zegevierend naar Caracas, dat hij 6 Augustus van datzelfde jaar innam. Van uit zijn legerkamp in Valencia schreef Bolivar in October 1813 twee brieven tot zelfsverdediging aan den Engelschen Gouverneur van Curaçao, die zijn clementie had ingeroepen ten gunste der krijgsgevangenen en der koningsgezinden. Want in die jaren werd Curaçao overstroomd door duizenden vluchtelingeu van de kust. Caracas, dat bij de ontzettende aardbeving van 26 Maart 1812 ruim 12.000 van zijn inwoners verloren had, werd nagenoeg ontvolkt doordien de inwoners telkens bij de nadering van een der overwinnende partijen in verbijstering en uit vrees voor de bloedige wraak der overwinnaars, de wijk naar elders namen.

Doch ook aan dezen triomphtocht van Bolivar kwam een einde op 15 Juni 1814 door den veldslag van *La Puerta*, waar Bolivar en Mariño tegen over den Spaanschen opperbevelhebber BOVES een volkomen nederlaag leden.

Den 15 Augustus 1814 moest Bolivar uit La Guayra wegvluchten eerst naar Carúpano en vandaar den 8 September naar Cartagena in Nieuw Grenada. Hier werd hem door het *Gobierno General* het bevel over een leger opgedragen, dat Bogotá moest veroveren, wat hem den 12 December 1814 ook werkelijk gelukte. Doch in Cartagena heerschte in die dagen twist en oneenigheid, afgunst en jalousie tusschen de bevelvoerende generaals. Vooral de stijgende roem van den toekomstigen *Libertador* was hun een doorn in het oog, waardoor het zelfs zoover kwam, dat zij hem allen steun weigerden. En om het gevaar voor een burgeroorlog in de eigen partij door zijn tegenwoordigheid niet nog grooter te maken, verkoos hij de vrijwillige ballingschap en scheepte zich den 8 Mei 1815 te Cartagena in en ging naar de Engelsche kolonie Jamaica.

Alle redelijke kansen voor het welslagen van den opstand waren weggevaagd. De opstand was gesmoord in stroomen bloeds. Venezuela lag vernietigd en weerloos onder het knellende Spansche juk.

Reeds vertoonden zich bij het eiland Margarita de eerste schepen van de geduchte Spaansche vloot onder MURILLO, de grootste, die tot op dat tijdstip ooit den Oceaan was overgestoken. Zij bracht een leger van meer dan 10.000 man mede, allen veteranen, die in Spanje tegen Napoleon gestreden hadden.

Hiermede eindigde het tweede tijdperk van den Venezolaanschen opstand. Eerst nu treedt Brion op.

geloof had in die dagen juist zijn levensvrijheid herkregen en vroeg naar kerken en torenspitsen om zijn nieuwe vreugde ten volle uit te leven; een, die op dit keerpunt der geschiedenis met den rug stond gekeerd naar het afgesloten tijdperk van barokke en half heidensche kerkenbouw en het gelaat had gewend naar een nieuwe toekomst, waarin het Geloof en het Geloof alleen weer de inspiratie zou worden van een kunst, die Gode dient en Gode is gewijd in den bouw Zijner huizen; een man, die bijna een volle eeuw, heeft geleefd, de eeuw, waarin Nederland met nieuwe kerken en kathedralen als overdekt is, wiens nieuwe gedachte door katholiek Nederland is aanvaard, algemeen, lange jaren zonder tegenspraak, zoodat over heel het land zijn kerken zijn verrezen, de een na de ander; — wiens genie zóó naar alle kanten uitstraalde, dat hij, naast bouwmeester van tallooze kerken, nog geroepen werd tot het stichten van de grootste profane bouwwerken, welke in den lateren tijd binnen onze grenzen zijn verrezen, van het Rijksmuseum, het Centraal-Station te Amsterdam, en dergelijke; — wiens naam in het buitenland weldra zoo verspreid was als in het binnenland, zoodat hij ook daar tal van opdrachten kreeg, en leider werd van vele wetenschappelijke stroomingen en scholen.

Wat weet gij nu van Dr. Cuypers?

Gij kunt u eenig denkbeeld vormen van het leven dezer groote ziel, het altijd bezige leven van den kunstenaar, immer speurend naar het schoonste, nooit in rust, scheppend of zoekende te scheppen, — gij meent den innerlijken Cuypers wel te kennen nu?

Gij kent hem slechts ten halve.

Ziet hem daar neerliggen op zijn sterfbed.... in de pij van een Dominicaan en leest in zijn doodsbericht, wat wij er straks in vergeten heboen, dat hij lid was der Derde Orde van den heilige Dominicus. Hij, Dr. Cuypers, Doctor van drie universiteiten, lid van alle wetenschappelijke vereenigingen in Europa en Amerika, favoriet van de vorsten en de grooten dezer aarde..... en lid van de Derde Orde van den heiligen Dominicus.

Het geloovig hart trilt een oogenblik.

Gij, die de werken van dezen grooten kunstenaar tot in alle bizonderheden hebt bestudeerd, meent zijn leven ten volle begrepen en zijn ziel geheel gekend te hebben?

Als een geloovig man kendet gij hem, want zijn kunst leefde uit het Geloof.

Maar hij was blijkbaar meer. Hij moet iemand geweest zijn, die op bijzondere wijze getracht heeft zijnen God te dienen. Een groot man, van eer en roem beladen, maar die in nederigheid en in boetvaardigheid zijnen God zocht en nu in het kleed van den heiligen Vader Dominicus aan de wereld toont, waar hij zijn geluk en zijn hoogste vreugde gevonden heeft.

Wij slaan het handboekje van deze Derde Orde op en vinden er een woord in van Lacordaire: .... „door de Derde Orde deed de H. Dominikus het religieuse leven doordringen tot den huiselijken haard en in het heiligdom der huwelijkstrouw. De wereld werd bevolkt met maagden, weduwen en gehuwden, met menschen uit elken stand, die het onderscheidingsteeken eener religieuse Orde droegen en in de stilte van het huisgezin het leven leidden van een kloosterling."

En wij zien Cuypers weer in het Rijksmuseum op zijn 90n verjaardag, omringd door alle kunstenaren uit den lande, door al wat groot was en roemrijk, door de afgevaardigden van buitenlandsche genootschappen, door vertegenwoordigers der Regeering, Dr. Cuypers gehuldigd en geëerd en gevierd door wetenschap en kunst..... Dr. Cuypers, het nederige lid van de Derde Orde, onder zijn eenvoudige jas het skapulier, in zijn zak het getijdenboek, in zijn hart den regel van zijn heiligen Vader.

Ach, welk een vreugde schenkt dit hooge voorbeeld aan den geloovige.

Niet waar, er wordt zoo oppervlakkig over den kostbaren levenstijd heengehuppeld; zoo gedachtenloos en maar half bewust gaan velen den grooten weg des levens. En die zichzelf tot de besten rekenen, tot de meest beschaafden en de meest begaafden kennen het leven soms het minst.

Hier stierf een man, groot als weinigen. Die veruit boven allen uitstak. Wiens leven één reeks van successen is geweest en die meer dan anderen gehalve het gevaar heeft geloopen om het eigenlijke doel des levens te vergeten of althans te verwaarloozen.

Ziet, hij was van katholieken huize en van het katholieke Geloof. De Kerk geeft eenige levensregelen voor allen, en men vat deze samen onder de algemeene benaming van „de plichten van een katholiek". Hij was met het vervullen dezer plichten, het minste wat de Kerk vordert, niet tevreden, hij wilde meer. Hij heeft God gezocht, naar God gestreefd, zich ingespannen om meer en meer nabij te komen aan God, dichter bij Hem, dien hij stelde boven al het succes dezer wereld. En hij heeft zich bediend van een der hulpmiddelen, welke de praktijk des levens in den loop der eeuwen aan de hand heeft gedaan, tot een der oudste godsdienstige vereenigingen van onze Kerk, tot de Derde Orde van den heiligen Dominicus, de Orde van Boetvaardigheid, zooals hij oorspronkelijk werd geheeten.

Hoe predikte deze groote doode daar op zijn sterfbed te Roermond in het habijt van de Orde der Dominikanen, waarin het den leden dezer Orde geoorloofd is te sterven, hoe predikt hij de ware levenswijsheid aan ons allen.

Pasteur studeerde en bad; bad meer, naarmate hij meer studeerde; Cuypers was van hetzelfde hout, een genie, maar vooral een genie in de kunst om te leven, te leven zoo, dat het sterven een gewin is.

ONTWERP--BEGROOTING VOOR 1922.

(Vervolg en slot.)

Artikel 89.

Voorschotten en andere buitengewone uitgaven tot bevordering van den landbouw en ter verbetering van de veeteelt. Met de Economische Commissie acht ondergeteekende voor 1922 de bij dezen post aangevraagde kredieten noodzakelijk voor de verdere maatregelen tot bevordering van den landbouw en ter verbetering van de veeteelt.

Artikel 90.

Kosten tot aanmoediging van den katoenbouw (aankoop van plantzaad en voorschot op geoogst zaad, katoen en katoenvezel gewonnen door kleine planters) (St. Martin.) — Voorgesteld wordt om ook voor St. Martin een post uit te trekken gelijk aan die, voor St. Eustatius reeds jaren lang op de begrooting voorkomende, tot het geven van voorschotten aan kleine planters ten einde op deze wijze den katoenbouw op St. Martin aan te moedigen. Deze post wordt voor 1922 gesteld op hetzelfde bedrag als voor St. Eustatius geraamd.

Tegenover deze uitgaafsraming staat de inkomstraming van gelijk bedrag wegens de terugbetaling van de verleende voorschotten.

Artikel 97c.

Loon van bedienden op quarantaineplaatsen op Beekenburg en Mundo Nobo. De barakken en observatiegebouwen op Mundo Nobo zullen binnenkort gereed komen. Bij wenschelijkheidsbegrooting voor 1921 zal aan den Kolonialen Raad een krediet worden aangevraagd voor het aanschaffen van de voor die gebouwen noodige meubelen, enz.

Voor het bewaken van de gebouwen en het schoonhouden daarvan wordt voor 1922 bij het onderdeel c. van artikel 97 „loon van bedienden" een bedrag van f 1500 meer aangevraagd voor loon van een opzichter ad f 75 's maands en van twee bedienden ad f 25, 's maands. Voorloopig zal slechts een opzichter worden aangesteld, terwijl de bedienden eerst bij het in gebruik nemen van de gebouwen in dienst zullen worden genomen. Aan den opzichter zal ook het toezicht over de begraafplaats worden opgedragen, welke begraafplaats zal worden opengesteld, zoodra de barakken zullen zijn gereedkomen en de opzichter zal zijn aangesteld.

Artikel 100,

Onderhoud van de verpleegden in het gesticht voor krankzinnigen en verdere kosten. De raming van dit artikel is voor 1922 verhoogd met f 5000 en gesteld op f 30.000. Deze raming is gegrond op het aantaal vergleegdagen in 1920: 55854, a f 0.50 f 27.927 of rond f 28.000.

Voor verpleegkosten van lijders 1e en 2e klasse en de begrafeniskosten, wordt voor 1922 gerekend op 2.000 samen f 30.000.

De tijdelijke verhooging van dezen post, in verband met de stijging der prijzen van levensmiddelen, enz., door Z. E. den Minister van Kolniën voor 1921 op f 25'000,— gesteld, wordt voor 1922, in verband met het aantal verpleegdagen in 1920, ook verhoogd en gesteld op f 28,000.

Artikel 111.

Benoodigdheden en andere uitgaven voor het laboratorium en het kantoor van den openbaren gezondheidsdienst. Om te voorkomen, dat hier uit het buitenland miltvuur wordt aangebracht, worden al de dieren, die hier worden ingevoerd, dadelijk bij aankomst met miltvuur-serum ingespoten. De uitgaven voor het aanschaffen van dit serum worden verantwoord op dit artikel, waarom het bedrag daarvan voor 1922 met f 500, — wordt verhoogd. Tegenover deze meerdere uitgaaf staat echter eene ontvangst voor gelijk bedrag, aangezien de kosten van het serum den eigenaren van de dieren in rekening wordt gebracht en de ontvangst daarvan ten bate van het middel „Ontvangsten van den openbaren gezondheidsdienst" wordt geboekt.

Artikel 114.

Arbeidsloonen en andere uitgaven voor den reinigingsdienst. (Curaçao, arbeidsloonen.) Wederom stelt ondergeteekende voor dezen post te verhoogen en te brengen op fl 18000. De uitgaven in 1920 hebben uitgewezen, dat het thans toegestane crediet van fl 10,000 ten eenemale onvoldoende is om den reinigingsdienst naar behooren te kunnen uitvoeren. De ophaaldienst van vuilnis wordt door de bevolking zeer op prijs gesteld en kan moeilijk weer worden gestaakt. Trouwens, dit zou niet tot bezuiniging van eenige beteekenis leiden, aangezien het vuil, dat thans opgehaald wordt, in geval van staking van den ophaaldienst, op straat terecht zal komen, waardoor de straatreiniging weer meer zal kosten. De hooge uitgaven zijn voor een groot deel ook het gevolg van de stijging van de werkloonen.

Artikel 120.

Bezoldiging of verlofsbezoldiging en toelage van een gouvernements-apotheker en een bediende in de stadsapotheek en andere uitgaven voor die apotheek. De stadsapotheek is nog niet geopend. Er wordt nagegaan of het niet mogelijk is op goedkoopere wijze in de geneeskundige behoeften van de onvermogenden, enz. te voorzien. De voor 1921 uitgetrokken kredieten voor bediening van de stadsapotheek, huur van een gebouw daarvoor, geneesmiddelen, kosten van operatiën, verlichting, enz. worden voor 1922 onveranderd overgenomen, omdat nog niet kan worden vastgesteld welke bedragen in de plaats daarvan moeten worden geraamd. Voorstellen tot wijziging van de voor 1922 aangevraagde kredieten zullen, zoodra mogelijk, den Kolonialen Raad worden gedaan.

Artikel 122a.

Vergoeding voor verpleging en begrafeniskosteu van onvermogenden, daaronder begrepen de gevangenen, het politiepersoneel en het wettig gezin van de leden van dat personeel. Aruba. Het R. K. ziekenhuis op Aruba is in November 1920 geopend. In verband met de uitgaven voor verpleging, enz. van onvermogenden, enz. in dat ziekenhuis over de maanden November en December 1920 (ruim f 300 per maand) wordt de vaste post voor vergoeding voor die verpleging, enz. voor 1922 gesteld op f 2000. De bedoelde uitgaven over de twee laatste maanden van het afgeloopen jaar zouden eene hoogere raming van dezen post wettigen, maar, aangezien het aantal zieken in het afgeloopen jaar op Aruba bijzonder groot is geweest, in verband met de daar geheerscht hebbende epidemiën (waterpokken, mazelen en scheurbuik), wordt de post slechts met f 800 verhoogd.

Bonaire. Ook op Bonaire zal binnenkort — waarschijnlijk in den loop van 1921 — een R. K. ziekenhuis worden geopend. Voor vergoeding voor de verpleging, enz. van de in dat ziekenhuis op te nemen zieken, wordt voor 1922 een krediet aangevraagd, dat gesteld is op het bedrag dat voor Aruba voor hetzelfde doel is uitgetrokken.

St. Martin. De uitgaven over het afgeloopen jaar geven aanleiding om dezen post te verhoogen. De raming is gesteld op de bedragen voor Aruba en Bonaire uitgetrokken.

Artikel 131a.

Bezoldiging of verlofbezoldiging van een ingenieur bij het departement van openbare werken. De ingenieur bij het departement van openbare werken, F. S. Langemeyer, is, in verband met het eindigen van zijn detacheeringstermijn in de kolonie, naar Nederland teruggegaan. Het krediet voor bezoldiging van een ingenieur bij openbare werken wordt wederom aangevraagd, omdat de uitzending van een anderen ingenieur uit Nederland is verzocht. De directeur van openbare werken zal bij de uitvoering van de voorgenomen belangrijke werken door een ingenieur moeten worden bijgestaan.

Artikel 136.

a.

Het oververven van de houtwerken van de vleeschhal en marktplaats. Het houtwerk van deze gebouwen is verveloos.

b.

Het aanbrengen van een nieuwe verharding op enkele der meest afgesleten gedeelten van den Pietermaaiweg. Het ligt in de bedoeling dezen weg eenigszins te verbeteren en o. a. de 2 z. g. „labadó's ter hoogte van het Damplein op te vullen.

c.

Buitengewone herstelling van straten en wegen. (Aruba). Voor buitengewone herstellingen van den weg naar Socotorro, de Weststraat, den Ruitweg, Indianenweg, Kloosterweg en Miraflorweg, die alle in slechten staat zijn, wordt voor 1922 een krediet aangevraagd van f 2000.

d.

Buitengewone herstelling van landsgebouwen en eigendommen, straten en wegen. (St. Eustatius.) De landsgebouwen, straten en wegen op St. Eustatius verkeeren in zeer slechten staat en moeten noodzakelijk buitengewone herstellingen ondergaan. Bij wenschelijkheidsbegrooting voor 1921 zal aan den Kolonialen Raad worden voorgesteld het krediet voor dit jaar toegestaan voor buitengewone herstelling van landsgebouwen enz. te verhoogen, ten einde reeds in den loop van dit jaar de hoog noodige herstellingen aan die gebouwen te kunnen aanbrengen. Aangezien het niet mogelijk zal zijn al de noodzakelijke herstellingen nog dit jaar te doen, wordt ook voor 1922 een krediet aangevraagd voor dit doel. Het bedrag van dit krediet wordt gesteld op f 8000.

Artikel 137.

Nieuwe werken. Met het oog op het tekort aan geschoold toezichthoudend personeel en op de nog hooge prijzen van materialen, zijn op deze begrooting geen kredieten aangevraagd voor nieuwe werken op Curaçao. Getracht zal worden in 1922 zooveel mogelijk den achterstand in te halen die, tengevolge van gebrek aan werkvolk en het reeds genoemd tekort aan toezichthoudend personeel, ontstaan is bij de uitvoering van op vorige begrootingen voorkomende nieuwe werken.

Ofschoon de straten in verschillende gedeelten van het stadsdistrict in slechten staat verkeeren, ook al in verband met het drukke autoverkeer en de herstelling daarvan urgent wordt geacht, zullen toch alleen de hoogstnoodzakelijke herstellingen daaraan worden aangebracht, aangezien thans nog niet over deugdelijke materiaal voor die herstellingen kan worden beschikt. Zoo zullen b. v. de urgente intensieve herstellingen van den Scharlooweg en de Breedestraat, Overzijde, achterwege blijven tot tijd en wijle een steenbreker ter beschikking is tot het verkrijgen van steenslag van goede kwaliteit en door eventueele toevoeging van asphalt van goede soort het materiaal tot zijn recht kan komen. Een en ander ter voorkoming van een minder economische werkwijze.

Voor Bonaire en Saba werden enkele kredieten aangevraagd voor kleine werken, waarvan uitstelling niet gewenscht wordt geacht.

a.

Het aanbrengen van goten aan eenige gebouwen om het regenwater naar de bestaande bakken te leiden. (Bonaire). Van verschillende gouvernementsgebouwen wordt het regenwater van slechts een gedeelte der daken naar de bakken geleid. Ten einde het water niet langer nutteloos te laten wegloopen, wordt een krediet aangevraagd om eenige goten aan te brengen.

b.

Verbouwing van een gouvernementsgebouwtje op Rincon tot apotheek en kosten van opstand van die apotheek. (Bonaire). Op het dorp Rincon kan geen geschikt gebouw voor apotheek te huur worden verkregen. Daarom wordt een krediet aangevraagd om het gouvernements-gebouwtje op Rincon, waarin de gouvernements-geneeskundige zijne patiënten ontvangt, te verbouwen tot apotheek.

c.

Bouw van een kleine markt te Kralendijk. (Bonaire). In het belang van de hygiëne en ter voorkoming van vervuiling van de straten en stoepen wordt voorgesteld te Kralendijk een kleine markt te bouwen, waar de koopvrouwen hun waar kunnen uitstallen.

d.

Vergrooting van den regenbak bij de school te St. John's. (Saba). Om tegemoet te komen aan het gebrek aan goed drinkwater, dat zich in slechte regenjaren nijpend doet gevoelen, wordt voorgesteld een krediet beschikbaar te stellen om den regenbak bij de school te St. John's te vergrooten.

Artjkel 158.

Kosten van verbetering van de bezoldigingen, enz. van ambtenaren enz, en zoo noodig duurtebijslagen op bezoldigingen, enz. en aan onderwijzers bij het van overheidswege geldelijk gesteunde bijzonder onderwijs, Evenals op de begrooting voor 1921 wordt ook voor 1922 een krediet aangevraagd voor salarisverbetering van de ambtenaren, enz., waarbij ruimte is gelaten voor de uitkeering van duurtebijslagen.

Zonder op de nieuwe regeling vooruit te willen loopen heeft ondergeteekende gemeend de raming van dit krediet te moeten stellen op ongeveer het bedrag, dat door de salariscommissie noodig wordt geacht voor de verhooging der bezoldigingen, daarbij in het midden latende, of de voorstellen dier commissie geheel of gewijzigd zullen worden overgenomen.

De salariscommissie geeft bij door haar gedane voorstellen de volgende berekening:

	Bedroeg in 1920	Volgens raming	Meer
Bezoldigingen der ambtenaren, met uitzondering der openbare onderwijzers	f. 470 000,—	f. 881 000,—	f 411 000,—
Bezoldigingen der openbare onderwijzers......	124 700,—	188 150,—	63 450,—
Uitkeering voor bijzondere onderwijzers...	156 350,—		} 46 825,—
Bezoldigingen der bijzondere onderwijzers...		203 175,—	}
Totaal	f. 751 050,—	f 1 272 325,—	f 521 275,—

De Plechtige Ontvangst van Gouverneur Helfrich in Caracas.

III.

Zondag morgen 17 April ten 7 uur vertrok Gouverneur Helfrich met gevolg per auto van Caracas, uitgeleide gedaan door tal van autoriteiten, naar Maracay, de residentie van Generaal Juan Vicente Gomez, verkozen President der Republiek. Ten half 12 kwam men in deze stad aan. De President had de buitengewone beleefdheid om den Gouverneur niet in zijn Paleis af te wachten, maar kwam hem reeds buiten de stad tegemoet, omringd door vele leden zijner familie en zijn adjudanten, om hem te verwelkomen.

Daarna begaf Gouverneur Helfrich zich naar het prachtig hotel. In den namiddag brachten de gasten hun officieel bezoek bij den hoogen Gastheer, die hen op de hartelijkste wijze ontving.

Daarna werd ter eere van den gast door de fransche en venezolaansche vliegeniers verschillende tochten ondernomen boven het vliegveld en de stad.

Niet alleen voor de verfraaiing dezer stad, maar vooral op landbouwgebied heeft Generaal Gomez hier ontzaggelijk veel tot stand gebracht. Hiervan kon Gouverneur Helfrich zich persoonlijk overtuigen bij het bezoek der enorme modelboerderij, waar duizende stuks vee van het Friesch-Holstein ras in eindelooze rijen stonden gestald, waar zooveel gedaan wordt ook voor de veredeling van het Venezolaansche rundvee. Deze modelboerderij, mel-

kerij, boter- en kaasbereiding is hier op Hollandsche leest geschoeid en wekte dan ook algemeene bewondering.

Ook den volgenden morgen strekte Generaal Gomez zijn gasten ten geleide ter bezichting der heerlijke omstreken' en de belangrijke werken hier tot stand gebracht.

Jammer dat dit bezoek aan Maracay niet een paar dagen eerder kon vallen, want Generaal Gomez moest dienzelfden Maandagmorgen op reis naar Caracas, om de luisterrijke feesten van 19 April bij te wonen, die gegeven werden werden ter eere van Washington, den grondlegger van de Amerikaansche Republiek, terwijl dienzelfden dag te New York de onthulling van het standbeeld plaats vond van Simon Bolivar, den stichter der Venelaansche Republiek. Bovendien is de dag van 19 April een nationale feestdag, de herrinneringsdag van het begin (19 April 1810) van den Vrijheidsoorlog.

Inmiddels was van Valencia de commissie te Maracay aangekomen, die Gouverneur Helfrich naar die stad, de hoofdplaats van den Staat Carabobo, zou vergezellen. De tocht ging weer per auto langs de groote suikercentrale *Tacarigua*, waar een langdurig bezoek werd gebracht.

In Valencia werd overnacht.

De stad bood dien avond een banquet en bal aan de Curaçaosche gasten aan in de Club *Centro de Amigos*.

Den volgenden dag ging de reis verder naar Valencia en Puerto Cabello. steeds vergezeld door het eeregeleide, door den Staat Carabobo aan Gouvr. Helfrich aangeboden.

Hier ging ZExc. aan boord van de *Philadelphia* scheep, die de reizigers Donderdag morgen 21 April weer behouden op Curaçao bracht.

De geheele reis is een reuzenmanifestatie geweest van vriendschap en sympathie van Venezuela voor onze Kolonie en het Moederland.

Berichten uit de Kolonie.

Prinses Juliana.

Heden viert HARE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINSES JULIANA haar twaalfden verjaardag.

God spare nog een reeks van jaren haar kostbaar leven en brenge Haar eenmaal op den ouden Oranjetroon, omringd door de liefde en vereering van Haar volk.

Moge Zij het dan met wijsheid besturen.

Gouverneur Helfrich.

Deze week werd hier bekend, dat Zijne EXC. GOUVERNEUR HELFRICH met de laatst ontvangen mail van den Minister van Koloniën een schrijven ontving, waarbij ZExc. werd aangezocht nog tot Augustus a. s. het bestuur over onze Kolonie te blijven voeren.

Met zekerheid vernamen we, dat de Gouverneur niet aan dat verzoek voldaan heeft, en in de maand Juni a. s. zijn ambt zal neerleggen en onze kolonie verlaten.

Gouden Jubilé.

Morgen viert de Congregatie van den H. Rozenkrans van Pietermaai het gouden feest van hare stichting. Deze Congregatie kwam al spoedig na de oprichting der parochie van Pietermaai in December 1870 door den eersten Pastoor, den Zeer Eerw Heer C. BLOMMERDE, tot stand op 1 Mei 1871. De eerste afdeeling was die der vrouwen.

Al dien tijd heeft zij zich steeds in bloei mogen verheugen.

Door een driedaagsche oefening voorbereid zal dit feest Zondagavond door een Pontificaal Lof, plechtige Opdracht en Pauselijken Zegen gevierd worden.

Een nieuwe dokter op komst.

Bij resolutie van den Minister van Koloniën is de heer J. de J. Arends, van Aruba geboortig, te Amsterdam, ter beschikking gesteld van den Gouverneur van Curaçao, ten einde in die kolonie te worden benoemd tot geneeskundige.

Eindelijk!!! Gelukkig!!!

Kopermijnen op Curaçao?

Naar wij vernemen, ontving de eigenaar van de plantage *Savonet* (in het benedendistrict) dezer dagen uit Holland een verzoek om vergunning tot exploratie naar koperertsen op die plantage tegen vergoeding van 15.000 fl. en bij eventueel gunstigen uitslag van het geologisch onderzoek optie tot verkoop tegen den prijs van 400.000 fl. Naar men ons van betrouwbare zijde mededeelde, heeft de eigenaar dit aanbod aangenomen.

Comité Brion.

Dezer dagen zal door de leden van het *Comité Brion* een collecte gehouden worden om de feestviering van het Eeuwfeest van Brion op waardige wijze mogelijk te maken.

Nu reeds kunnen wij meedeelen, dat er plannen bestaan, een buste van Brion te laten vervaardigen en met goedvinden van het Gouvernement te plaatsen op een daartoe geschikt plein, ook om aan het gemoderniseerd plein van den Waterkant Otrabanda den naam van *Brionplein* te geven.

Wij hopen dat het Comité veel succès mogen hebben.

Een dokter minder.

Dr. D. L. Ellis, die onlangs per *Estelle* van St. Eustatius terugkeerde, is wegens ziekte voor den dienst in onze kolonie afgekeurd en is per SS. *Hebe* Dinsdag naar Suriname teruggekeerd.

Zieken-Auto.

Gisterenmorgen waren we in de gelegenheid de nieuwe Zieken-auto van onzen Openbaren Gezondheidsdienst in oogenschouw te nemen, toen hij zijn eerste proefrit deed.

Deze auto is een *Old-mobile* en munt uit door grooten eenvoud wat de carosserie betreft. Alle luxe is vermeden. Van buiten in stemmige bronskleur, is van binnen al het kantwerk en bekleeding in frisch witte of lichte tint gehouden.

Er is plaats voor vier op brancards liggende patienten.

Deze brancards zijn zóó aangebracht, dat ze het schokken of schudden van den zieke geheel voorkomen. Dezelfde plaatsruimte kan geheel of gedeeltelijk las zitbanken, met flinke veerende kussens bekleed, worden gebruikt. Bij den chauffeur is nog een medicijnkastje en een tank met kraan voor drinkwater aangebracht. Het is een uitstekende verbetering, die het vervoer voor zieken voor deal van vèr afgelegen plaatsen heel wat verlichten zal. Wij veronderstellen dat binnenkort de voorwaarden door het Gouvernement zullen gepubliceerd worden, waarop van deze auto kan gebruik gemaakt worden.

Welkom.

Woensdagmorgen zijn met de *Jan van Nassau* aangekomen twee nieuwe fraters onderwijzers voor het St Thomas-College nl. Frater GERARDUS MAJELLA, Onderwijzer met akte Wiskunde en frater MARCIANUS, onderwijzer met Middelbaar akte schrijven.

Gouverneur van Suriname.

Volgens een Regeeringstelegram in de Surinaamsche bladen gepubliceerd, zou de nieuwe Gouverneur BARON VAN HEEMSTRA den 22 April per SS. *van Rensselaer* uit Nederland naar Trinidad vertrekken. Vandaar zou ZExc. de reis naar Suriname voortzetten per SS. *Nickerie*. Vermoedelijk zal de Gouverneur 24 Mei in Paramaribo aankomen.

In verband hiermede zal de *Nickerie* dezen keer Curaçao niet aan doen, maar van Suriname direct naar Nederland terugkeeren.

De geneeskracht van klapperwater.

Dr. I. Boldingh sprak in een rede te Banjoewang (Java) van geruchten betreffende de geneeskracht van klapperwater (op Curaçao: *liplap*).

Het *Soer. Hbl.* acht het daarom niet ondienstig, in het algemeen belang een en ander aan te halen uit het bekende werk van mevrouw Kloppenburg-Versteegh, een minstens even groote, zoo niet grooter autoriteit op dat gebied.

1o. Het water van de *klapa idjo*, (cocos) soms aangelengd met klapperolie, is een geneesmiddel tegen vergiftigingen, ook van honden en vee.

2o. Het water van de oude *klapa idjo* helpt tegen santoninevergiftiging.

3o. Het water van de jonge *klapa idjo* (degan idjo) geneest *inwendige bloedingen*, koorts, darmbloedingen en moeilijk urineeren.

4o. Rauwe klappermelk (santen), achter elkaar een glas vol opgedronken, helpt tegen vischvergiftinging.

Het middel is derhalve uiterst eenvoudig en goedkoop. Waar in de *rimboe* (bosch) geneeskundige hulp niet spoedig te krijgen is, doch klappers wel dadelijk bij de hand zijn, is het van groot belang voor planters en andere rimboe-bewoners dat middel toe te passen in afwachting van een dokter. Klapperwater en -melk zijn toch beslist onschadelijk voor zieken. Wél wordt beweerd, dat het veel drinken van klapperwater zwakte in de knieën veroorzaakt. Oudmilitairen, die zich te velde daaraan hebben bezondigd, ontkennen zulks echter beslist.

(Kol. Wkbl.)

Curaçao op de Indische Week te Leiden.

Op de Indische Week gehouden te Leiden heeft mr. B. de Gaay Fortman, voormalig lid van het hof van justitie in Curaçao, een voordracht met lichtbeelden gehouden over den vooruitgang der West-Indische eilanden.

Aan het verslag van de *Maasbode* ontleenen wij de volgende bijzonderheden:

Spreker begon met te wijzen op de wassende belangstelling, waarin onze West-Indische eilanden zich in de laatste jaren hebben mogen verheugen In den laatsten tijd is opgekomen de vraag, of het geen aanbeveling verdient ons van ons eilandenbezit in Amerika te ontdoen. Deze vraag vindt haar oorzaak in de geldelijke offers, welke Nederland aan deze kolonie brengen moet. Daarom mag worden verwacht, dat, zoo inderdaad van een vooruitgang der kolonie kan gsproken worden, de voornaamste reden voor deze onsympathieke belangstelling allengs van minder beteekenis worden zal.

Tot goed begrip van zijn voordracht stelde spreker op den voorgrond den beperkten omvang dezer kolonie, welke bestaat uit twee heterogene groepen, ieder van drie eilanden, waarvan het mees tuitgestrekte niet grooter is dan een vierde deel onzer provincie Limburg.

Achtereenvolgens besprak spreker eenige factoren, welke in zichzelve de kenmerken van vooruitgang dragen en te zamen den economischen vooruitgang der kolonie aanwijzen. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tusschen die factoren, welke ook direct financieel voordeel opleveren en die, welke in hoofdzaak de economische opheffing van Curaçao beoogen.

Na gewezen te hebben op den Landbouw, waaraan vooral op de Benedenwindsche eilanden zooveel is ten koste gelegd zonder blijvend resultaat, terwijl men eerst in den allerlaatsten tijd de gedachte, om van Curaçao een landbouwkolonie te maken, heeft laten varen, waartegenover men het plantagebedrijf meer wil ontwikkelen in de richting van veeteelt en zuivelbereiding, noemt spr. scheepvaart en handel, als gevende aan de kolonie haar economisch bestaansrecht. Herinnerd werd aan de vroegere beteekenis van Willemstad als overscheepshaven, aan het snelle herstel van de scheepvaart na den oorlog en aan de wording van het bunkerstation. Als voor de toekomst veel belovende factoren noemde spreker de handelsbetrekkingen met Venezuela, vooral nu de diplomatieke betrekkingen hersteld zijn, met Columbia en Haiti, terwijl door de vestiging eener petroleum-raffinaderij en van olietanks de scheepvaart ook van vloeibare brandstof zal kunnen worden voorzien. Er is met name geen reden voor de in de Tweede Kamer geuitte bewering, dat de transito-handel niet aan de verwachtingen zou hebben beantwoord.

Naast handel en scheepvaart maakt de nijverheid een periode van ongekenden bloei mee in meer dan één opzicht. Met name de Curaçaosche Petroleum-Mij. en de ontginning der Santa Barbaramijnen dragen hiertoe veel bij. De toenemende emigratie biedt echter grond voor ernstige bezorgdheid.

Als middel van steun, aan den kleinen man verleend, moet genoemd worden de strooheoden-vlechtindustrie, welke zich in de laatste twee jaren geheel hersteld heeft van de in den oorlog geleden verliezen, terwijl tot de nieuwe landbouwplannen ook behoort ondersteuning van de warmoezierderij en de kleine veeteelt, waarvan de resultaten nog worden afgewacht. Er zijn ook vraagstukken van anderen aard, welke de aandacht trekken en oplossing dringend noodig hebben. Dit is de bestuursinrichting. Ook hierin moet vooruitgang gebracht worden. Niet alleen heeft men in Curaçao met onvermengd genoegen de voortdurende stijging der bijdragen van het moederland gezien, maar aan den Kolonialen Raad moet de eer gegeven worden, dat hij blijk geeft van een ernstige begeerte naar bezuiniging, strevende naar financieele onafhankelijkheid en daarmee gepaard gaand zelfbestuur der kolonie. Tal van kwesties moeten daarbij onder de oogen worden gezien. Ten slotte deed spreker een beroep op allen, wier krachtige medewerking voor een goede vervulling van Neerland's taak in deze kolonie onmisbaar is bij den verderen vooruitgang dezer kolonie.

—De oud-Gouverneur van Curaçao Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk hield 17 Maart te Delft eene rede over onze stambelangen in West-Indië. De *N. R. C.* geeft hiervan het volgende verslag.

Vooral voor de West geldt: onbekend maakt onbemind. Spreker gaat terug in onze vaderlandsche geschiedenis naar de dapperen, die door hun kracht, energie en godsvrucht ons vaderland groot maakten. Hun daden zijn oorzaak, dat wij een niet onbelangrijke koloniale mogendheid zijn geworden. In alle deelen van de wereld hebben we stambelangen, Onze West kunnen we niet missen. Zonder onze West zou Nederland verminkt zijn. Onze West-Indische bezittingen hebben hun beteekenis zij het niet op taalgebied. Onze pioniers vonden daar wel een rijk land, voor ontwikkeling vatbaar, maar niet een bevolking, die een nadere kennismaking wenschte en helpen wilde in de culturen.

De werkkrachten hebben lang bestaan in slaven, tot in 1863 de slavernij is afgeschaft. De afschaffing heeft op de beide West-Indische bezittingen verschillenden invloed gehad. In Suriname trokken die negers zich terug en verloren hun beschaving die thans aan het herleven is. In Curaçao is het geheel anders; daar was ook de verhouding tusschen slaven en meesters beter.

De negers zijn daar aan het werk gebleven onder bepaalde voorwaarden. Eigenaardig is het, dat in beide landen den slaven verboden was de kerk van hun meesters te betreden en de Nederlandsche taal te gebruiken.

Nu is dat beter. De regeering heeft op Suriname 80, op Curaçao 50 scholen gesticht (laten stichten door de R. K. Missie. *Red. Amigoe.*) Een groot deel van de negers legt zich thans met trotsch toe op de Nederlandsche taal.

De bestuursvorm in beide koloniën is vooruitstrevend (sic! Red. Kol. W.) Sinds jaren is er kiesrecht, dat gelegenheid geeft tot het samenstellen van Kamers van Koophandel en van Koloniale Staten. Oorspronkelijk was de bedoeling, gelegenheid te geven om autonoom te worden. Spreker twijfelt er niet aan, dat het gewenschte resultaat zal worden bereikt. Zoodra de bevolking zal zijn toegenomen, zal het land door zijn vruchtbaarheid een schitterende toekomst tegemoet gaan. (De laatste drie zinsneden gelden, evenals de volgende alinea, alleen van Suriname. Red. K. W.).

Reeds thans wordt er, hoewel het gebruik van rijst sterk is toegenomen, meer rijst verbouwd dan noodig is voor de voeding van de bevolking. Zoo kan de kolonie mettertijd een welvarende kolonie zijn, waarvan we meer plezier dan verdriet zullen hebben.

De geographische ligging van de eilanden tegenover Venezuela en Columbië, enorme gebieden met groote rijkdommen, doch met gebrek aan verschepingshavens, is zeer belangrijk. Het eiland Curaçao heeft een prachtige haven, met een scheepvaartverkeer grooter dan in Soerabaya.

Ook de ontginning van de fosfaten is aan den gang (en op groote schaal: *Red. Am.*)

Spreker wijst er nog op, dat het voor de toekomst mogelijk van groot belang zal zijn, dat ons deel van het eiland St. Martin een groote baai heeft, die bijzonder gunstig ligt om de scheepvaart door de Caraïsche zee. (Wij vernamen juist, dat deze plannen, neergelegd in het rapport-Langemijer, wel niet zullen worden uitgevoerd. Red. K. W.).

Spreker hoopt, dat het congres in alle opzichten zal slagen. Het programma heeft hem doen zien, dat dit van groot belang zal zijn.

* * *

— Ook de Heer H. Kesler, oud onderwijzer aan de Hendrikschool alhier hield 2 Februari een lezing te Harderwijk over West-Indië.

Geridderd.

Naar wij vernemen is de Heer H. Leyba, Consul van Venezuela alhier, op voordracht van de Ministers van Koloniën en van Buitenlandsche Zaken, door H. M. Koningin Wilhelmina benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau.

Persoonlijk werden door ZExc. Gouverneur Helfrich de versierselen dezer orde aan den Heer Leyba Woensdag met een hartelijke gelukwensch overhandigd.

Onze hartelijke gelukwenschen.

Een nieuwe klok.

Vorige week Woensdag, des middags ten 12 uur, werd de in het begin van deze maand per S. S. „Stuyvesant" alhier aangebrachte luidklok van de Protestantsche kerk in dienst gesteld.

Deze nieuwe klok, die tevens dienst moet doen om de uren aan te geven van het in den toren dier kerk zich bevindende uurwerk. de stadsklok geheeten, werd daags te voren, den 19 den April, in den toren gebracht ter vervanging van de oude klok, die sedert April 1909 was gescheurd.

De nieuwe in 1920 gegoten klok is geleverd door de bekende sedert het jaar 1795 bestaande firma A. H. van Bergen, te Heiligerlee — Groningen — Holland.

De oude klok draagt het opschrift: „*Me fecit Pieter Seest, Amstelodami, Anno 1754.*"

Zij is in 1769 voor 't eerst gebruikt heeft haar werk in gaven toestand juist 140 jaar verricht en daarna nog 12 jaar.

In die dagen was Johannis Ellis hier predikant, tijdens Directeur Rodier.

Cur Ct.

MUZIEKUITVOERING.

Programma.

1	Prinses Juliana Marsch	W. van Erp
2	Tempelweihe Ouverture	Keler-Bela
3	Quand l'Amour Refleurit Valse	O. Cremieux
4	Fantaisie sur Le Barbier De Seville	G. Rossini
5	The Elephant and the Fly Duo Caracteristique	H. Kling
6	Fantaisie sur Maria Padilla	G. Donizetti
7	La Ausencia Danza	S. Madera
8	You d'be Surprised Fox-Trot (1e uitv)	I. Berlin

Zondag avond om 7.30 uur Overzijde.

Jong Holland I — Volharding I 3—1. Deze match, die een zeer vriendschappelijk verloop had, werd van 't begin tot 't eind met vuur gespeeld, en waarbij toch echter elke schijn van ruw spel vermeden werd. Was Volharding in 't begin wat ongelukkig, spoedig daarop wist ze de stand weer op 1—1 te brengen. Doordat ze echter nog weinig geoefend is, moest de wakkere club 't tenslotte toch afleggen met 3—1.

Reporter 12.

Voetbalmatch. Zondag om half vijf is 't op Mundo Nobo match tusschen "Volharding I" en "Jong Curaçao I". Wij wenschen "Volharding" meer succes als de vorige Zondag.

Officieele berichten.

(Van de vorige week.)

Aan den tijd. 2den commies ten parkette van den Procureur-generaal M. Bartels Daal is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

De agent van politie 2e klasse C. Alphenaar op St. Eustatius is tijdelijk bevorderd tot agent van politie 1ste klasse.

De infanterist H. de Vries is tijdelijk benoemd tot agent van politie 2e klasse.

Wegens het voorkomen van gevallen van pokken te Ancon, zijn Panama en de geheele „Canal Zone" besmet verklaard.

Gedurende het verlof van Dr. M. Gerstl is de gouvernements-geneeskundige W. H. Winkel tijdelijk belast met den haven- en quarantainedienst en met de functien van Directeur van de quarantaine-plaats alhier, en de gouvernements-geneeskundige J. Oduber belast met de armenpraktijk in het 2e district alhier, tevens belast met die beoosten de haven alhier.

Aan Mej. Annia Scholtens, onderwijzeres 2e klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan Mej. Jane Helmund, klerk op Bonaire, is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

Mevr. S. A. L. Groeneveldt is eervol ontheven van haar tijdelijke aanstelling als kweekeling aan de openbare school te Beneden Prinsenkwartier op St. Martin N. G.

BUITENLAND.

Frankrijk.

In Frankrijk vinden we vele kleine plaatsen, waar de Katholieke school overvol is, terwijl er bijna geen leerlingen zijn voor de Staatsschool. Laten we namen noemen: Te Saint Clément, een plaatsje in de Ardèche, telt de Katholieke meisjesschool zestig leerlingen; dreigend staat daartegenover de Staatsschool en... die heeft sinds jaren lang niet éénе leerling. Niettegenstaande dat, heeft de aldaar wonende onderwijzer een hoog tractement. Te Hermaux (Lozère) telt de staatsschool zeven leerlingen, terwijl de Katholieke school er vijftig heeft. In Aveyron bestaan er — volgens de Officieele Statistieken zelf — 35 publieke scholen met minder dan vijf leerlingen en 106 scholen, die er minder dan tien hebben. Een enquête, in 1914 begonnen en die slechts 23 departementen betrof, toonde aan, dat daar 813 scholen waren, waarvan het aantal leerlingen minder dan vijf was. Drie-en-twintig departementen, dat vormt zoo ongeveer het vierde deel van Frankrijk en kan ons dus doen veronderstellen, dat er 2452 van die scholen zijn of laten we zeggen 2000.

En bedenken we, dat al de onderwijzers van die scholen een tractement genieten van 5000 à 10,000 frank! Als we dan aan het vermenigvuldigen gaan, geeft dit een aardig sommetje.

En dan is het heel treurig, daarnaast andere feiten te stellen als deze: Branly, de wereldberoemde geleerde, (de uitvinder van de *Branlybuis*, zooals ze thans algemeen bekend staat onder den naam van *coherer*, waarop de geheele uitvinding der draadlooze telegraphie van Marconi gebaseerd is) is verplicht privaatlessen te geven, omdat hij anders met zijn tractement niet rondkomt. En elken dag kan men hem in een autobus ontmoeten, waar hij heel bescheiden zijn plaatsje tweede klase betaalt. Onlangs heeft de Staat wel 2000 frank subsidie toegekend aan zijn laboratorium, maar de vraag is, of dit Branly in staat stelt méér te werken! Een ander feit: Mevrouw Curie betaalt van haar eigen spaarpenningen het tractement van haar préparateur. En ook dáár hoort men klachten, dat het laboratorium doodarm is. Plaats dan naarnaast de sommen, die, uit haat tegen God, verspild worden aan scholen zonder leerlingen.

Was het niet wijzer, die vier of vijf kinderen per dorp naar de katholieke school te laten gaan of naar een lyceum te zenden en het aldus uitgespaarde geld te geven aan een kwijnend laboratorium of aan een wetenschappelijk tijdschrift? Want er zijn in de laatste jaren wetenschappelijke tijdschriften verdwenen bij gebrek aan geld! Maar neen! Dat zou immers gelijk staan met een bekentenis, dat men met de school zonder God niet geslaagd is!

Oude en Nieuwe Schuld.

Het zit den Franschen nog altijd dwars, dat de mannen van den dollar allerlei rekeningen indienen voor de hulp, gedurende den oorlog bewezen, althans wat betreft leveranties aan munitie, voedingsmiddelen enz.

Die schuld bedraagt ongeveer drie milliard dollar, wat in franken omgerekend een zeer groot bedrag is en als men er Marken van maken wil om die van Duitschland terug te eischen, dan is er bijna geen rekenen aan.

Maar de *Eclair* heeft er iets op gevonden..

In 1783 — 't is een paar jaren geleden, maar 't is toch gebeurd — en nog eens in 1787 onder Lodewijk XVI had Amerika een oorlog te voeren, die het niet betalen kon, ook voor de vrijheid en toen leende het bijna drie honderd millioen francs van Frankrijk.

Daarvan werd nooit een cent, zelfs geen centime terug betaald; alleen werd tijdens den laatsten oorlog een krans gelegd op 't graf van Lafayette met een paar roerende speeches. Deze krans gerekend op een paar honderd francs en het honorarium voor de sprekers desnoods op het dubbele zou er desnoods een duizend francs kunnen worden afgetrokken. Maar nu komt de rente over 130 jaar, en als men die met behulp van een rekenboekje voor de zesde klas der lagere school bepaalt, dan komt men volgens onzen Parijschen collega — wij hebben het niet nagerekend, — tot een bedrag van 90 milliard dollar.

Er is later nog meer geld geleend, en ten slotte komt het daarop neer, dat eigenlijk de Ver. Staten een reusachtig bedrag aan Frankrijk schuldig zijn.

Foch zal er eens heen moeten om New-York te bezetten; er is allicht meer te halen dan aan den Rijn.

Een Plechtigheid op Zee.

Een indrukwekkende hulde aan de officieren en manschappen der duikboot „K. 5", welke 20 Januari verging toen zij onder was gedoken ongeveer 100 mijlen ten Z. W. van de Scilly's, werd gebracht door de eerste Britsche gevechtsvloot op haar terugkeer van haar voorjaarskruistocht.

De linieschepen, 6 slagschepen en 2 slagkruisers bevattende, in drie colonnes naast elkaar op een mijl afstands telkens, werden voorafgegaan door 6 lichte kruisers in enkele linie op 1½ mijl voor de middelste colonne. De halve flottille van destroyers was aan iedere zijde der lichte kruisers opgesteld en de *„Argus"* vormde de achterhoede. In deze formatie naderde de vloot het tooneel van de ramp met een snelheid van 14 knoopen. Te 3.45 's middags, liet de vloot de machines stilstaan met uitzondering der lichte kruisers en kleinere schepen, welke om te veel slingeren te vermijden, met geringe vaart doorgingen. De vlaggen woeien half stok en te 4 uur werd aan boord van alle schepen een gedenkdienst gehouden. Ondanks de moeilijke weersgesteldheid bleven vliegtuigen van de „Argus" gedurende den dienst om de vloot cirkelen. De gebruikelijke drie salvo's werden afgevuurd door een groep van 100 zeelieden van H. M. S. *„Revenge"*, en de „last post" werd geblazen, waarna de officieren en manschappen het halfdek verlieten om het lied *„Land of Hope and Glory"* aan te heffen.

De Genezingen te Lourdes.

Deze laten de ongeloovige wereld maar niet met rust. Ook onze protestantsche broeders, die wel aan wonderen gelooven, maar meenen dat God die na de eerste eeuw niet meer kan of wil verrichten, gevoelen zich altijd beklemd, als ze over Lovrdes hooren spreken.

Ze stellen zichzelven en hun overtuiging den gerust met allerlei beweringen en veronderstellingen in plaats van, zooals wetenschappelijke mannen past, op onderzoek uit te gaan.

Een Zwitsersch geneesheer, die blijkbaar uit zekere nieuwsgierigheid de plaats van genaden bezocht, schrijft nu echter in het boek van het medisch bureau: „Ik reis nu weg en wel overtuigd. In mijn land gelooven de hoogere vertegenwoordigers der medische wetenschap, dat te Lourdes slechts oppervlakkige banaliteiten worden ten beste gegeven, dat de onderzoeken der zieken en de berichten daarover slechts door een paar officieel aangestelde artsen worden gedaan en gegeven. Nu heb ik kunnen constateeren, dat deze opvatting volmaakt onjuist is, want gij bepaalt u tot de leiding der onderzoekingen en laat de waarneming der zieken en het opstellen der rapporten geheel over aan de collega's, die hierheen komen en onder dezen ook aan mij. Dat wil ik mijn collega's thuis zeggen."

Aldus deze arts.

In het vorig jaar hebben 235 geneesheeren den arbeid in het bureau van onderzoek gevolgd en verricht.

De Duitsche Koloniën.

Een Witboek is verschenen over de voorwaarden van de mandaten voor de vroegere Duitsche bezittingen. De artikelen, welke voor alle mandaten gelden, zijn de volgende: de mandataris moet toezien, dat de slavenhandel verboden wordt en dat geen dwangarbeid wordt toegestaan tenzij voor belangrijke werken van openbaar belang en takken van publieken dienst en dan slechts tegen behoorlijke betaling. De mandataris heeft eveneens toe te zien, dat de handel in wapenen en munitie gecontroleerd wordt in overeenstemming met beginselen, gelijk aan die, welke zijn neergelegd in de conventie betreffende de controle van den handel in wapenen, geteekend op 10 September 1919 of in eenige conventie welke amendementen daarop bevat. Verboden zal worden de inboorlingen te voorzien van bedwelmende dranken. Militaire opleiding van inboorlingen voor andere doeleinden dan voor den dienst der binnenlandsche politie en plaatselijke verdediging van grondgebied zal zijn verboden. Verder mogen geen militaire of maritieme bases of versterkingen worden opgericht. De mandataris moet in het gebied gewetensvrijheid toestaan en de vrije uitoefening van alle vormen van eeredienst en zal aan alle zendelingen, van welke nationaliteit ook, en aan leden van den Volkenbond toestaan het gebied te betreden, er te reizen en er verblijf te houden met het doel er hun roeping te volgen.

Bekendmaking.

De aandacht van belanghebbenden wordt gevestigd op art. 61a. van het Algemeene Politiekeur 1917 (P. B. No. 11), dat luidt:

„Het is aan eigenaars en bestuurders van stationneerende en huurrijtuigen verboden deze vervoermiddelen te gebruiken, tenzij daarin op een zichtbare plaats op behoorlijke wijze is vastgemaakt een leesbare, door den Commissaris van Politie geviseerde, afdruk van het tarief der door een door den Gouverneur te benoemen commissie vastgestelde vrachtprijzen, ingericht naar een door die commissie vastgesteld model.

Het is aan eigenaars en bestuurders van bovenbedoelde vervoermiddelen verboden hoogere vrachtprijzen te vragen dan bij dit tarief is bepaald."

Deze tarieven zijn te verkrijgen ter drukkerij van de „De Curaçaosche Courant."

Curaçao, den 23n. April 1921.

De Procureur-general,

J. B. Gorsira.

Bekendmaking.

De verkoop van Zilveren, Gouden en Juweelen voorwerpen, beleend ten Spaar- en Beleenbank van *2e Juli 1919 t. m. 31 December 1919*, onder *No. 502. Y, t. m. No. 588. Z*, zal plaats hebben op DONDERDAG den 5 Mei 1921 a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curçao den 30 April 1921.

De Voorzitter

7 C. S. GORSIRA

Wij betuigen onzen oprechten dank voor de vele blijken van belangstelling, betoond bij het overlijden van onzen teergeliefden Zoon en Broeder,

de Eerw. Frater Lud. Bertrandus

(C. van Mierlo.)

De familie Van Mierlo-Kleyberg.

Baardwijk, April '21.